

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

EVGENI TANCHEV

της 29ης Οκτωβρίου 2020¹

Υπόθεση C-389/19 P

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά**

Βασιλείου της Σουηδίας

«Αίτηση αναιρέσεως – Κανονισμός (ΕΚ) 1907/2006 (κανονισμός REACH) – Άρθρα 56, 58 και 60 – Αδειοδότηση – Ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία – Απόφαση της Επιτροπής με την οποία χορηγείται άδεια για τη χρήση του κίτρινου θειοχρωμικού μολύβδου και του ερυθρού μείγματος θειικού, μολυβδαινικού και χρωμικού μολύβδου – Εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών – Προσφυγή ακυρώσεως – Διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων»

I. Εισαγωγή

1. Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την απόφαση της 7ης Μαρτίου 2019, Σουηδία κατά Επιτροπής (T-837/16, EU:T:2019:144, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την εκτελεστική απόφαση C(2016) 5644 τελικό της Επιτροπής, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, περί χορηγήσεως άδειας για ορισμένες χρήσεις των ουσιών «κίτρινο του θειοχρωμικού μολύβδου» και «ερυθρό μείγματος θειικού, μολυβδαινικού και χρωμικού μολύβδου» δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής: επίμαχη απόφαση), και απέρριψε τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα αποτελέσματα της αποφάσεως έπρεπε να διατηρηθούν μέχρι την αντικατάστασή της από νέα απόφαση.

2. Ο κανονισμός (ΕΚ) 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ² (στο εξής: κανονισμός REACH), θεσπίζει σύστημα αδειοδοτήσεως των ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία όσον αφορά την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον. Γενικώς, σύμφωνα με το εν λόγω σύστημα, από τη

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² ΕΕ 2006, L 396, σ. 1.

στιγμή που μια τέτοια ουσία περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ή να διατεθεί στην αγορά μετά από ορισμένη ημερομηνία, αν δεν χορηγηθεί ειδική άδεια από την Επιτροπή.

3. Κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί για πρώτη φορά επί των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η Επιτροπή μπορεί να χορηγήσει άδεια, βάσει του άρθρου 60 του κανονισμού REACH, όσον αφορά ουσία απαριθμούμενη στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού η οποία προκαλεί πολύ μεγάλη ανησυχία³. Το κεντρικό ζήτημα που εγείρεται στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως αφορά την εκτίμηση που πραγματοποιεί η Επιτροπή όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών, πράγμα το οποίο αποτελεί μία εκ των κύριων απαιτήσεων για τη χορήγηση άδειας σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Αν το Δικαστήριο επικυρώσει την ακύρωση της επίμαχης απόφασης, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως εγείρεται το νέο ζήτημα αν τα αποτελέσματά της πρέπει να διατηρηθούν σε ισχύ μέχρι τη λήψη νέας απόφασης από την Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη των μεταβατικών κανόνων των άρθρων 56 και 58 του κανονισμού REACH.

II. Το νομικό πλαίσιο

4. Το κεφάλαιο 1 του επιγραφόμενου «Αδειοδότηση» τίτλου VII του κανονισμού REACH αφορά την «Απαίτηση αδειοδότησης» και το κεφάλαιο 2 του ίδιου τίτλου αφορά τη «Χορήγηση αδειών». Το κεφάλαιο 1 περιέχει μεταξύ άλλων τα άρθρα 56 και 58. Το κεφάλαιο 2 περιέχει μεταξύ άλλων το άρθρο 60.

5. Το άρθρο 56 του κανονισμού REACH, το οποίο επιγράφεται «Γενικές διατάξεις», ορίζει τα εξής:

«1. Ένας παρασκευαστής, εισαγωγέας ή μεταγενέστερος χρήστης δεν διαθέτει μια ουσία στην αγορά για χρήση ούτε τη χρησιμοποιεί ο ίδιος, εάν η ουσία περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIV, εκτός εάν:

α) η χρήση ή οι χρήσεις της ουσίας υπό καθαρή μορφή ή σε μείγμα ή η ενσωμάτωση της ουσίας σε αντικείμενο, για το οποίο η ουσία διατίθεται στην αγορά ή για το οποίο την χρησιμοποιεί ο ίδιος, έχει αδειοδοτηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 60 έως 64, ή

[...]

δ) η ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο i), έχει έλθει και ο ίδιος έχει υποβάλει αίτηση αδειοδότησης 18 μήνες πριν από αυτή την ημερομηνία αλλά δεν έχει ληφθεί ακόμη απόφαση σχετικά με την αίτηση αδειοδότησης, [...]

[...].»

³ Ενώπιον του Δικαστηρίου εκκρεμεί και άλλη υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εγείρονται παρόμοια, αν και όχι ταυτόσημα, ζητήματα σχετικά με την εκτίμηση της Επιτροπής περί των εναλλακτικών λύσεων στο πλαίσιο της απορρίψεως, εκ μέρους της, αιτήματος για εσωτερική επανεξέταση απόφασης αδειοδότησεως: βλ. υπόθεση ClientEarth κατά Επιτροπής (C-458/19 P) (βλ. περαιτέρω σημεία 92 και 93 των παρουσών προτάσεων). Επίσης, υπόθεση η οποία αφορά την απόρριψη από την Επιτροπή αιτήματος για διενέργεια εσωτερικής επανεξετάσεως της επίμαχης απόφασης εκκρεμεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου: βλ. υπόθεση ClientEarth κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-436/17).

6. Το άρθρο 58 του κανονισμού REACH, το οποίο επιγράφεται «Εγγραφή ουσιών στο παράρτημα XIV», ορίζει τα εξής:

«1. Όταν λαμβάνεται απόφαση για την εγγραφή στο παράρτημα XIV ουσιών που αναφέρονται στο άρθρο 57, η απόφαση λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 133 παράγραφος 4. Η απόφαση προσδιορίζει για κάθε ουσία:

[...]

γ) τις μεταβατικές ρυθμίσεις:

- i) την ημερομηνία από την οποία απαγορεύεται η διάθεση της ουσίας στην αγορά και η χρήση της, εκτός εάν χορηγηθεί άδεια, η οποία στο εξής αναφέρεται ως “ημερομηνία λήξης” και η οποία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, ανάλογα με την περίπτωση, τον κύκλο παραγωγής που ορίζεται για τη χρήση αυτήν·
- ii) την ή τις ημερομηνίες, τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την ημερομηνία ή τις ημερομηνίες λήξης, πριν από τις οποίες πρέπει να παραληφθούν οι αιτήσεις εφόσον ο αιτών επιθυμεί να εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί την ουσία ή να τη διαθέτει στην αγορά μετά την ή τις ημερομηνίες λήξης· η συνέχιση των χρήσεων αυτών επιτρέπεται μετά την ημερομηνία λήξης έως ότου ληφθεί απόφαση σχετικά με την αίτηση αδειοδότησης·

[...]».

7. Το άρθρο 60 του κανονισμού REACH, το οποίο επιγράφεται «Χορήγηση αδειών», ορίζει, στις παραγράφους 4 και 5, τα ακόλουθα:

«4. Εάν δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια δυνάμει της παραγράφου 2 ή για τις ουσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3, επιτρέπεται να χορηγείται άδεια μόνον όταν καταδεικνύεται ότι τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη υπερτερούν των κινδύνων από τη χρήση της ουσίας για την υγεία του ανθρώπου ή το περιβάλλον και όταν δεν υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται αφού εξετασθούν όλα τα στοιχεία που ακολουθούν και αφού ληφθούν υπόψη οι γνωμοδοτήσεις της επιτροπής αξιολόγησης κινδύνων και της επιτροπής κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης που αναφέρονται στο άρθρο 64 παράγραφος 4 στοιχεία α) και β):

- α) ο κίνδυνος από τις χρήσεις της ουσίας, περιλαμβανομένης της καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας των προτεινόμενων μέτρων διαχείρισης του κινδύνου·
- β) τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση της ουσίας και οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες από την άρνηση χορήγησης άδειας, όπως καταδεικνύονται από τον αιτούντα ή άλλους ενδιαφερομένους·
- γ) η ανάλυση των εναλλακτικών επιλογών που υποβάλλει ο αιτών δυνάμει του άρθρου 62 παράγραφος 4 στοιχείο ε) ή οιοδήποτε σχέδιο υποκατάστασης υποβάλλεται από τον αιτούντα δυνάμει του άρθρου 62 παράγραφος 4 στοιχείο στ), και κάθε ενδεχόμενη συμβολή τρίτων δυνάμει του άρθρου 64 παράγραφος 2·
- δ) οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου ή για το περιβάλλον, τυχόν εναλλακτικών ουσιών ή τεχνολογιών.

5. Κατά την εκτίμηση του κατά πόσον υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες, λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή όλες οι σχετικές πτυχές, μεταξύ άλλων:

- α) εάν η μετάβαση σε εναλλακτικές επιλογές θα οδηγήσει σε μείωση των συνολικών κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης κινδύνου·
- β) η τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών για τον αιτούντα.»

III. Το ιστορικό της διαφοράς

8. Το ιστορικό της διαφοράς, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 30 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μπορεί να συνοψισθεί για τις ανάγκες της υπό κρίση υποθέσεως ως ακολούθως. Είναι αναγκαίο να προβώ σε ορισμένες προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με τον κανονισμό REACH και το σύστημα αδειοδοτήσεως (τμήμα Α), προτού εξετάσω τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου (τμήμα Β).

A. Ο κανονισμός REACH και το σύστημα αδειοδοτήσεως

9. Ο κανονισμός REACH αποτελεί βασική νομοθετική πράξη η οποία διέπει τη ρύθμιση των χημικών προϊόντων στην Ένωση. Όπως έχει αναγνωρίσει το Δικαστήριο, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, σκοπός του είναι να εξασφαλισθούν ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της προαγωγής εναλλακτικών μεθόδων αξιολογήσεως των κινδύνων από τις ουσίες, καθώς και η ελεύθερη κυκλοφορία των ουσιών εντός της εσωτερικής αγοράς, με παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας⁴.

10. Ειδικότερα, όπως τονίζεται, μεταξύ άλλων, με τις αιτιολογικές σκέψεις 69 και 70 του κανονισμού REACH, ο εν λόγω κανονισμός επιτάσσει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία. Ως εκ τούτου, οι ουσίες αυτές υπόκεινται στο σύστημα αδειοδοτήσεως που θεσπίζεται στον τίτλο VII του κανονισμού REACH. Το άρθρο 55 του κανονισμού αυτού ορίζει ότι σκοπός του εν λόγω συστήματος είναι «είναι να εξασφαλισθεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας ταυτοχρόνως ότι οι κίνδυνοι από τις ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία ελέγχονται επαρκώς και ότι οι ουσίες αυτές αντικαθίστανται προοδευτικά από κατάλληλες εναλλακτικές οικονομικώς και τεχνικώς βιώσιμες ουσίες ή τεχνολογίες»⁵.

11. Το σύστημα αδειοδοτήσεως περιλαμβάνει τρία στάδια⁶. Το πρώτο στάδιο είναι η διαδικασία προσδιορισμού των ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία βάσει των κριτηρίων του άρθρου 57 του κανονισμού REACH. Το δεύτερο στάδιο είναι η εγγραφή των ουσιών αυτών στον περιλαμβανόμενο στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού κατάλογο των ουσιών που

⁴ Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 15ης Μαρτίου 2017, *Polynt* κατά ECHA (C-323/15 P, EU:C:2017:207, σκέψη 20).

⁵ Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, *PPG και SNF* κατά ECHA (C-650/15 P, EU:C:2017:802, σκέψη 55).

⁶ Για λεπτομερή ανάλυση, βλ., επί παραδείγματι, *Herbatschek*, N. κ.ά., «The REACH Programmes and Procedures», σε *Bergkamp*, L. (επιμ.), *The European Union REACH Regulation for Chemicals: Law and Practice*, Oxford University Press, 2013, σ. 83 έως 170, στις σ. 133 έως 146.

υπόκεινται σε αδειοδότηση. Το τρίτο στάδιο –στο οποίο τοποθετείται η υπό κρίση υπόθεση– αφορά τη διαδικασία που οδηγεί, εφόσον ενδείκνυται, στην αδειοδότηση ουσίας που προκαλεί πολύ μεγάλη ανησυχία⁷.

12. Κατά συνέπεια, όπως ορίζουν τα άρθρα 56 και 58 του κανονισμού REACH, οι παρασκευαστές, οι εισαγωγείς ή οι μεταγενέστεροι χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιούν οι ίδιοι ή να διαθέτουν στην αγορά για χρήση ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία, οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού, μετά από συγκεκριμένη ημερομηνία (στο εξής: ημερομηνία λήξεως), εκτός αν έχει χορηγηθεί άδεια για τη χρήση ή ισχύουν ορισμένοι περιορισμοί, στους οποίους συγκαταλέγεται η περίπτωση κατά την οποία η αίτηση αδειοδότησεως υποβλήθηκε πριν από την τελευταία ημερομηνία αιτήσεως που προβλέπεται για την ουσία, αλλά δεν έχει ληφθεί ακόμη απόφαση από την Επιτροπή⁸.

13. Οι παρασκευαστές και οι εισαγωγείς δύνανται να υποβάλλουν αιτήσεις αδειοδότησεως για διάθεση ουσίας στην αγορά, για ίδια χρήση της ουσίας αυτής καθώς και για χρήση της από τους μεταγενέστερους αυτών χρήστες⁹. Μολονότι οι εν λόγω αιτήσεις υποβάλλονται στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (στο εξής: ECHA)¹⁰, ο οποίος ιδρύεται από τον εν λόγω κανονισμό για τη διευκόλυνση της διαχείρισεως των ρυθμίσεών του, εντούτοις, η σχετική απόφαση λαμβάνεται από την Επιτροπή¹¹. Οι αποφάσεις αδειοδότησεως προσδιορίζουν, μεταξύ άλλων, την ή τις καλυπτόμενες χρήσεις, την περίοδο αναθεωρήσεως της αδειοδότησεως και τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η αδειοδότηση¹².

14. Κυρίως, το άρθρο 60 του κανονισμού REACH καθιερώνει δύο πιθανές οδούς μέσω των οποίων μπορεί να χορηγηθεί άδεια από την Επιτροπή: πρώτον, την οδό του επαρκούς ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 2, του κανονισμού REACH, όταν ο κίνδυνος από τη χρήση της ουσίας ελέγχεται επαρκώς, και, δεύτερον, την οδό της κοινωνικοοικονομικής αναλύσεως, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, την οποία αφορά η υπό κρίση υπόθεση και η οποία απαιτεί να πληρούνται δύο σωρευτικά κριτήρια, ήτοι: i) τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη να υπερτερούν των κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου ή το περιβάλλον οι οποίοι συνδέονται με τη χρήση της ουσίας και ii) να μην υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες¹³.

15. Το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH επιβάλλει στην Επιτροπή να λαμβάνει την απόφαση κατόπιν εξετάσεως ορισμένων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της αναλύσεως των εναλλακτικών επιλογών που υποβάλλονται από τον αιτούντα¹⁴ και τυχόν στοιχείων που υποβάλλονται από τρίτους στο πλαίσιο της διαδικασίας, καθώς και των γνωμοδοτήσεων της επιτροπής αξιολογήσεως κινδύνων και της επιτροπής κοινωνικοοικονομικής αναλύσεως. Το άρθρο 60, παράγραφος 5, του κανονισμού REACH ορίζει περαιτέρω ότι, κατά την εκτίμηση του κατά πόσον υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες, λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή όλες οι σχετικές πτυχές, μεταξύ άλλων, πρώτον, εάν η μετάβαση σε

⁷ Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, PPG και SNF κατά ECHA (C-650/15 P, EU:C:2017:802, σκέψη 56).

⁸ Βλ. κανονισμό REACH, άρθρα 56, παράγραφος 1, στοιχεία α' και δ', και 58, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημείο ii).

⁹ Βλ. κανονισμό REACH, άρθρα 56, παράγραφοι 1, στοιχείο ε', και 2, και 62, παράγραφοι 2 και 3.

¹⁰ Βλ. κανονισμό REACH, άρθρο 62, παράγραφος 1.

¹¹ Βλ. κανονισμό REACH, άρθρο 60, παράγραφος 1.

¹² Βλ. κανονισμό REACH, άρθρα 60, παράγραφοι 8 και 9, και 61, και αιτιολογική σκέψη 72.

¹³ Βλ., επίσης, κανονισμό REACH, αιτιολογικές σκέψεις 22 και 69.

¹⁴ Κατά το άρθρο 62, παράγραφος 4, στοιχείο ε', του κανονισμού REACH, η αίτηση αδειοδότησεως πρέπει περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ανάλυση των εναλλακτικών επιλογών που εξετάζει τους κινδύνους τους και την τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα της υποκαταστάσεως.

εναλλακτικές επιλογές θα οδηγήσει σε μείωση των συνολικών κινδύνων για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον και, δεύτερον, η τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών για τον αιτούντα.

16. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή λαμβάνει την απόφαση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 64 του κανονισμού REACH. Ειδικότερα, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει, σύμφωνα με το άρθρο 64, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, δημόσια διαβούλευση, η οποία παρέχει σε τρίτους τη δυνατότητα υποβολής πληροφοριών σχετικά με εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες. Κατά το άρθρο 64, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού REACH, η επιτροπή αξιολογήσεως κινδύνου (στο εξής: ΕΑΚ) και η επιτροπή κοινωνικοοικονομικής αναλύσεως (στο εξής: ΕΚΟΑ), οι οποίες αποτελούν οντότητες που λειτουργούν στο πλαίσιο του ECHA και είναι επιφορτισμένες με διάφορα καθήκοντα¹⁵, πρέπει να γνωμοδοτούν επί σχετικών πτυχών της αιτήσεως, οι οποίες στην περίπτωση της ΕΚΟΑ περιλαμβάνουν τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών. Κατά το άρθρο 64, παράγραφος 8, του κανονισμού REACH, η Επιτροπή εκπονεί σχέδιο αποφάσεως εντός τριών μηνών από την παραλαβή των εν λόγω γνωμοδοτήσεων και λαμβάνει την τελική απόφαση σύμφωνα με την εφαρμοστέα διαδικασία επιτροπολογίας¹⁶.

B. Τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στη δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

17. Το κίτρινο θειοχρωμικού μολύβδου (C.I. Pigment Yellow 34) και το ερυθρό μείγματος θεικού, μολυβδαινικού και χρωμικού μολύβδου (C.I. Pigment Red 104) (στο εξής από κοινού: επίμαχες ουσίες) είναι μείγματα στοιχείων μολύβδου και χρωμίου VI. Λόγω της ανθεκτικότητας, του φωτεινού χρώματος και της λάμψεώς τους, οι εν λόγω ουσίες χρησιμοποιούνται ιδίως στα βερνίκια και στις βαφές (επί παραδείγματι, για σιδερένιες ή χαλύβδινες γέφυρες και κατασκευές), σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η βαφή επιτελεί λειτουργία σημάσεως (όπως στην περίπτωση προειδοποιητικών σημάτων), καθώς και για τις διαγραμμίσεις οδών με κίτρινο χρώμα.

18. Κατά τον κανονισμό 125/2012¹⁷, οι επίμαχες ουσίες εγγράφηκαν στον κατάλογο των ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία του παραρτήματος XIV του κανονισμού REACH λόγω των ιδιοτήτων τους ως καρκινογόνων και τοξικών για την αναπαραγωγή του ανθρώπου. Κατά συνέπεια, η χρήση και η διάθεσή τους στην αγορά εξηρτάτο από τη χορήγηση άδειας μετά την 21η Μαΐου 2015 (ημερομηνία λήξεως) και η τελευταία ημερομηνία αιτήσεως ήταν η 21η Νοεμβρίου 2013.

¹⁵ Βλ., ιδίως, κανονισμό REACH, άρθρα 76, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και δ', 77, παράγραφος 3, και 85.

¹⁶ Βλ., επίσης, κανονισμό REACH, αιτιολογική σκέψη 83.

¹⁷ Βλ. κανονισμό (ΕΕ) 125/2012 της Επιτροπής, της 14ης Φεβρουαρίου 2012, για τροποποίηση του παραρτήματος XIV του κανονισμού 1907/2006 (ΕΕ 2012, L 41, σ. 1), αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7, και παράρτημα, αριθμοί εγγραφής 11 και 12.

19. Στις 19 Νοεμβρίου 2013, η DCC Maastricht BV (στο εξής: DCC Maastricht ή αιτών)¹⁸, η οποία προμηθεύει τις επίμαχες ουσίες σε περίπου 100 μεταγενέστερους χρήστες εντός της Ένωσης, υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση άδειας (στο εξής: αίτηση αδειοδοτήσεως), με σκοπό τη διάθεση των εν λόγω ουσιών στην αγορά για τις ακόλουθες έξι χρήσεις, οι οποίες είναι πανομοιότυπες και για τις δύο ουσίες:

- διανομή και ανάμειξη σκόνης πιγμέντου [χρωστικής ουσίας] σε βιομηχανικό περιβάλλον σε βαφές διαλύτη για χρήση άλλη πλην αυτής που προβλέπεται για τους καταναλωτές (στο εξής: χρήση 1)·
- βιομηχανική εφαρμογή βαφών σε μεταλλικές επιφάνειες (όπως μηχανές, οχήματα, πλαίσια, πινακίδες, εξοπλισμό οδικού δικτύου, προεπίστρωση κ.λπ.) (στο εξής: χρήση 2)·
- επαγγελματική εφαρμογή, όχι από καταναλωτές, βαφών σε μεταλλικές επιφάνειες (όπως μηχανές, οχήματα, πλαίσια, πινακίδες, εξοπλισμό οδικού δικτύου, προεπίστρωση κ.λπ.) ή ως διαγραμμίσεις οδών (στο εξής: χρήση 3)·
- διανομή και ανάμειξη σκόνης πιγμέντου σε βιομηχανικό περιβάλλον σε υγρό ή στερεό πρόμειγμα για τον χρωματισμό πλαστικών ή πλαστικοποιημένων αντικειμένων για χρήση άλλη πλην αυτής που προβλέπεται για τους καταναλωτές (στο εξής: χρήση 4)·
- βιομηχανική χρήση στερεών ή υγρών προμειγμάτων που περιέχουν πιγμέντο για τον χρωματισμό πλαστικών ή πλαστικοποιημένων αντικειμένων για χρήση άλλη από αυτή που προβλέπεται για τους καταναλωτές (στο εξής: χρήση 5)· και
- επαγγελματική χρήση στερεών ή υγρών προμειγμάτων που περιέχουν πιγμέντο στην εφαρμογή θερμοπλαστικών διαγραμμίσεων οδών (στο εξής: χρήση 6)·

20. Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβουλεύσεως, η οποία διεξήχθη σύμφωνα με το άρθρο 64, παράγραφος 2, του κανονισμού REACH, κατασκευαστές, μεταγενέστεροι χρήστες των επίμαχων ουσιών, οργανώσεις του κλάδου, κράτη μέλη, καθώς και μη κυβερνητικές οργανώσεις υπέβαλαν γνωμοδοτήσεις επί της αιτήσεως αδειοδοτήσεως. Ειδικότερα, οι εν λόγω μεταγενέστεροι χρήστες επισήμαναν ότι οι πιθανές εναλλακτικές ουσίες δεν εμφάνιζαν τα ίδια πλεονεκτήματα και ήταν ακριβότερες στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Αντιθέτως, μέλη του κλάδου των βαφών και των επιχρισμάτων δήλωσαν ότι υπήρχαν κατάλληλες και ασφαλέστερες εναλλακτικές ουσίες οι οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν με εύλογο κόστος. Η DCC Maastricht απάντησε ότι ορισμένες επιχειρήσεις χρειάζονταν τις επίμαχες ουσίες για την κατασκευή συγκεκριμένων προϊόντων, που προορίζονταν για ορισμένες «εξειδικευμένες» χρήσεις.

21. Στις 11 Δεκεμβρίου 2014, η ΕΑΚ και η ΕΚΟΑ εξέδωσαν δώδεκα ενοποιημένες γνώμες σχετικά με τις έξι χρήσεις καθεμιάς από τις δύο επίμαχες ουσίες. Με τις γνώμες της, η ΕΚΟΑ «επιβεβαίωσε ότι δεν υπήρχαν κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές από απόψεως τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας για τον αιτούντα».

22. Κατά τις συναντήσεις που διεξήχθησαν στις 7 και στις 8 Ιουλίου 2015, στις 22 και στις 23 Σεπτεμβρίου 2015, στις 3 και στις 4 Φεβρουαρίου 2016, καθώς και στις 6 και στις 7 Ιουλίου 2016, η αίτηση αδειοδοτήσεως εξετάστηκε στο πλαίσιο της επιτροπής επιτροπολογίας

¹⁸ Όπως αναφέρεται στη σκέψη 5 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η DCC Maastricht είναι η αποκλειστική αντιπρόσωπος, κατά την έννοια του άρθρου 8 του κανονισμού REACH, μη ενωσιακού (Καναδού) παρασκευαστή των επίμαχων ουσιών, υπό την έννοια ότι τον εκπροσωπεί για τους σκοπούς της καταχωρίσεως των ουσιών του σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό.

του άρθρου 133 του κανονισμού REACH (στο εξής: επιτροπή REACH). Ειδικότερα, δύο κράτη μέλη και το Βασίλειο της Νορβηγίας επισήμαναν ότι οι επίμαχες ουσίες δεν χρησιμοποιούνταν για διαγραμμίσεις οδών με κίτρινο χρώμα, σε ένα δε από τα ανωτέρω κράτη μέλη η εν λόγω χρήση είχε απαγορευθεί προ εικοσαετίας. Εν τέλει, η επιτροπή REACH εξέδωσε θετική γνωμοδότηση επί του σχεδίου αποφάσεως της Επιτροπής: είκοσι τρία κράτη μέλη ψήφισαν υπέρ, ενώ τρία κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και το Βασίλειο της Σουηδίας, ψήφισαν κατά και δύο κράτη μέλη απείχαν από την ψηφοφορία.

23. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2016, η Επιτροπή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση. Με την εν λόγω απόφαση χορήγησε στην DCC Maastricht άδεια, βάσει του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, όσον αφορά τις επίμαχες ουσίες, για τις έξι χρήσεις τις οποίες αφορούσε η αίτηση, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και περιορισμούς (στο εξής: άδεια).

24. Στις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι, δεδομένων «των δυσχερειών πλήρους αποδείξεως της μη διαθεσιμότητας τεχνικώς πρόσφορων εναλλακτικών επιλογών για το σύνολο των εν λόγω [...] χρήσεων», η άδεια θα έπρεπε να επανεξετασθεί νωρίτερα απ' ό,τι συνιστούσε η ΕΚΟΑ. Περαιτέρω, τόνισε στην αιτιολογική σκέψη 9 της εν λόγω αποφάσεως ότι, κατόπιν νέας επικοινωνίας με τα κράτη μέλη, προέκυπτε ότι η χρήση των επίμαχων εν προκειμένω ουσιών στον τομέα των διαγραμμίσεων οδών είχε αντικατασταθεί ή απαγορευθεί σε ορισμένα, αλλά όχι σε άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, ήταν σκόπιμο να καθορισθεί η περίοδος αναθεωρήσεως σε επτά έτη, αντί για δώδεκα, για τις χρήσεις 1, 2, 4 και 5 και σε 4 έτη, αντί για επτά, για τις χρήσεις 3 και 6.

25. Στην αιτιολογική σκέψη 12 της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε τα εξής:

«Δεδομένου ότι είναι δυσχερής η πλήρης απόδειξη της μη διαθεσιμότητας τεχνικώς σκόπιμων εναλλακτικών λύσεων για όλες τις καλυπτόμενες από την αίτηση χρήσεις, επιβάλλεται ο περαιτέρω προσδιορισμός των επιτρεπόμενων χρήσεων σε σχέση με τα τεχνικώς απαιτούμενα χαρακτηριστικά επίδοσης των προμειγμάτων [χρωστικών ουσιών], των βαφών και προμειγμάτων που περιέχουν χρωστικές ουσίες και αντικειμένων που τις περιέχουν, χαρακτηριστικά των δύο ουσιών που δεν μπορούν να εξασφαλιστούν από άλλες κατάλληλες εναλλακτικές ουσίες ή τεχνολογίες. Η άδεια πρέπει, συνεπώς, να χορηγηθεί υπό την προϋπόθεση ότι ο κάτοχός της θα υποβάλει έκθεση καταλληλότητας και διαθεσιμότητας των εναλλακτικών λύσεων για τους μεταγενέστερους αυτού χρήστες και θα προσδιορίσει λεπτομερέστερα, στη βάση αυτή, τις επιτρεπόμενες χρήσεις. [...]»

26. Στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή χορήγησε άδεια για τις αναγραφόμενες στην αίτηση έξι χρήσεις των επίμαχων ουσιών «υπό την προϋπόθεση ότι οι επιδόσεις των προμειγμάτων, των βαφών και προμειγμάτων χρωμάτων που περιείχαν τις [επίμαχες] ουσίες ή των τελικών προϊόντων που τις περιείχαν ήταν, από απόψεως λειτουργικότητας, χρωματικής εντάσεως, αδιαφάνειας (δυνατότητας αποκρύψεως), ικανότητας διασποράς, ανθεκτικότητας στις καιρικές συνθήκες, θερμικής σταθερότητας ή μη διαλυτοποίησεως, ή συνδυασμού των δύο, τεχνικώς σκόπιμες μόνο για τη χρήση των εν λόγω ουσιών και ότι οι επιδόσεις αυτές ήταν αναγκαίες για την προβλεπόμενη χρήση».

27. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της επίμαχης αποφάσεως, η άδεια χορηγείται υπό την προϋπόθεση ότι οι μεταγενέστεροι του κατόχου της άδειας χρήστες θα παράσχουν στον ECHA έως τις 30 Ιουνίου 2017 πληροφορίες σχετικά με την καταλληλότητα και τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών για τις χρήσεις τους, αιτιολογώντας λεπτομερώς την ανάγκη χρήσεως των επίμαχων εν προκειμένω ουσιών.

28. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο ε', της επίμαχης αποφάσεως, η άδεια χορηγείται υπό την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος της άδειας θα υποβάλει στην Επιτροπή, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, έκθεση η οποία θα περιλαμβάνει τα στοιχεία του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της αποφάσεως αυτής. Ο κάτοχος της άδειας οφείλει να προσδιορίσει λεπτομερέστερα στην εν λόγω έκθεση τις επιτρεπόμενες χρήσεις βάσει των παρεχόμενων από τους μεταγενέστερους χρήστες πληροφοριών σχετικά με τις εναλλακτικές επιλογές.

29. Τέλος, κατά το άρθρο 3, στοιχείο β', της επίμαχης αποφάσεως, κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας αρχής του οικείου κράτους μέλους, οι μεταγενέστεροι χρήστες οφείλουν να τεκμηριώνουν τους λόγους για τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και τους λόγους για τους οποίους οι παράμετροι επιδόσεων είναι αναγκαίες για την προβλεπόμενη χρήση.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

30. Στις 28 Νοεμβρίου 2016, το Βασίλειο της Σουηδίας άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

31. Η Επιτροπή ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής. Ζήτησε, επίσης, από το Γενικό Δικαστήριο, σε περίπτωση ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως, να διατηρηθούν τα αποτελέσματά της σε ισχύ έως ότου αντικατασταθεί από νέα απόφαση.

32. Με αποφάσεις της 24ης Μαρτίου και της 3ης Μαΐου 2017, ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε στο Βασίλειο της Δανίας, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να παρέμβουν υπέρ του Βασιλείου της Σουηδίας. Επιπλέον, με διάταξη της 20ής Ιουλίου 2017, έγινε δεκτή η παρέμβαση του ECHA υπέρ της Επιτροπής.

33. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, με το οποίο το Βασίλειο της Σουηδίας προέβαλε ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH καθόσον χορήγησε την άδεια χωρίς να έχει αποδείξει δεόντως ότι δεν υπήρχαν εναλλακτικές επιλογές κατάλληλες για την αντικατάσταση των επίμαχων ουσιών για τις ζητούμενες με την αίτηση αδειοδοτήσεως χρήσεις, και ακύρωσε την επίμαχη απόφαση (σκέψεις 57 έως 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως)¹⁹.

34. Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της Επιτροπής να διατηρηθούν σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως μέχρι την αντικατάστασή της από νέα απόφαση (σκέψεις 107 έως 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

V. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

35. Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η οποία ασκήθηκε στις 20 Μαΐου 2019, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να απορρίψει την προσφυγή του Βασιλείου της Σουηδίας και να καταδικάσει το Βασίλειο της Σουηδίας στα δικαστικά έξοδα. Επικουρικώς, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο για νέα κρίση επί της ουσίας, να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα και να διατάξει τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως.

¹⁹ Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι παρέλιπε η εξέταση των λοιπών επιχειρημάτων και λόγων ακυρώσεως που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως (σκέψεις 46, 47 και 106 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

36. Ο ΕCΗΑ, ο οποίος παρενέβη πρωτοδίκως υπέρ της Επιτροπής, υποστηρίζει τα αιτήματα της Επιτροπής.

37. Το Βασίλειο της Σουηδίας ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

38. Το Βασίλειο της Δανίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Κοινοβούλιο, που παρενέβησαν πρωτοδίκως υπέρ του Βασιλείου της Σουηδίας, υποστηρίζουν τα αιτήματα του Βασιλείου της Σουηδίας.

39. Με διάταξη της 21ης Νοεμβρίου 2019²⁰, η Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε την αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων που υπέβαλε η Επιτροπή για την αναστολή εκτελέσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όσο είναι εκκρεμής η αίτηση αναιρέσεως κατά της εν λόγω αποφάσεως.

40. Στις 7 Ιουλίου 2020 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά την οποία το Βασίλειο της Δανίας, το Βασίλειο τη Σουηδίας, το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή και ο ΕCΗΑ ανέπτυξαν προφορικά τους ισχυρισμούς τους.

VI. Εκτίμηση

41. Η Επιτροπή προβάλλει τέσσερις λόγους αναιρέσεως. Ο πρώτος λόγος βασίζεται στην εσφαλμένη εκτίμηση του βαθμού αποδείξεως όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Ο δεύτερος λόγος βασίζεται στη μη συνεκτίμηση της διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής να καθορίζει μηδενικό όριο όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών βάσει του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Ο τρίτος λόγος βασίζεται στην εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH όσον αφορά την εν μέρει αδειοδότηση και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγήθηκε άδεια με την επίμαχη απόφαση. Ο τέταρτος λόγος βασίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση του αιτήματος να διατηρηθούν σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως.

42. Για τους λόγους που εκτίθενται στη συνέχεια, φρονώ ότι ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμοι, ενώ ο τέταρτος λόγος είναι βάσιμος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η άποψή μου είναι ότι το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ανααιρεθεί και το Δικαστήριο πρέπει να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως έως ότου αυτή αντικατασταθεί από νέα απόφαση.

²⁰ Επιτροπή κατά Σουηδίας (C-389/19 P-R, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:1007). Βλ., επίσης, υποσημείωση 35 των παρούσων προτάσεων και συνοδευτικό κείμενο.

A. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως (σχετικά με τον εφαρμοστέο βαθμό αποδείξεως για τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών)

1. Συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων των διαδίκων

43. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη γενικώς από τον ΕCΗΑ, υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 79, 81, 85, 86, 90 και 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά τον εφαρμοστέο βαθμό αποδείξεως για τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH.

44. Πρώτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο επέβαλε μη εφικτό βαθμό αποδείξεως απαιτώντας από τον αιτούντα την άδεια και από την Επιτροπή να εξαλείψουν κάθε επιστημονική αβεβαιότητα προκειμένου να αποδείξουν ότι δεν υπάρχουν κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Κατά την άποψή της, η εκτίμηση των εναλλακτικών επιλογών προϋποθέτει επιστημονική αξιολόγηση η οποία χαρακτηρίζεται από σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας, με αποτέλεσμα, εφόσον απαιτείται ο αποκλεισμός και της παραμικρής αβεβαιότητας αυτού του είδους, τούτο να αποτελεί *probatio diabolica* (ήτοι νομική απαίτηση προσκομίσεως αποδείξεων που είναι αδύνατον να αποκτηθούν).

45. Δεύτερον, η Επιτροπή επικρίνει τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι, κατά την ημερομηνία λήψεως της επίμαχης αποφάσεως, εξακολουθούσαν να υπάρχουν σημαντικές αβεβαιότητες όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών. Υποστηρίζει ότι από το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των αβεβαιοτήτων, προέκυπτε ότι οι εναλλακτικές επιλογές δεν έφταναν στο ίδιο επίπεδο τεχνικής επιδόσεως με τις επίμαχες ουσίες. Επομένως, ορθώς συμπέρανε, επί τη βάση της εφαρμογής μηδενικού ορίου όσον αφορά την απώλεια τεχνικής επιδόσεως, ότι οι εναλλακτικές επιλογές δεν ήταν σκόπιμες από τεχνικής απόψεως και, ως εκ τούτου, ήταν ακατάλληλες για τις καλυπτόμενες από την άδεια χρήσεις.

46. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή τόνισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι το επιχείρημά της περί εφαρμογής μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών προβάλλεται παραδεκτώς, εφόσον αποτελεί νομικό ζήτημα το οποίο αφορά την εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση της διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, και δεν συνιστά νέο επιχείρημα, καθώς προβλήθηκε, μεταξύ άλλων, με τα δικόγραφα της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Υποστηρίζει επίσης ότι η αίτηση αναιρέσεως της κατά των κρίσεων του Γενικού Δικαστηρίου καθιστά αναγκαία τη λεπτομερέστερη ανάπτυξη του εν λόγω επιχειρήματος.

47. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας και το Κοινοβούλιο, υποστηρίζει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος. Το Βασίλειο της Σουηδίας προβάλλει ότι η εφαρμογή από την Επιτροπή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών αποτελεί νέο επιχείρημα, το οποίο δεν προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξετασθεί από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης. Κατά το Βασίλειο της Δανίας και το Κοινοβούλιο, ο λόγος αυτός αναιρέσεως αφορά εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά, οι οποίες δεν μπορούν να επανεξετασθούν από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

48. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας, τη Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Κοινοβούλιο, διατείνεται περαιτέρω ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Τα μέρη αυτά φρονούν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν επέβαλε μη εφικτό βαθμό αποδείξεως όσον αφορά την εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών και ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής βασίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Το Βασίλειο της Σουηδίας αμφισβητεί επίσης την εφαρμογή από την Επιτροπή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, εφόσον κάτι τέτοιο δεν προκύπτει με βεβαιότητα από την επίμαχη απόφαση ή από άλλα έγγραφα της δικογραφίας και δεν συνάδει με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Ειδικότερα, τούτο συμβαίνει διότι δεν λαμβάνει υπόψη το ότι η τεχνική επίδοση πρέπει να είναι αναγκαία για την εκπλήρωση ορισμένης λειτουργίας στο πλαίσιο της χρήσεως για την οποία ζητείται η χορήγηση της άδειας. Επομένως, καθίσταται άνευ αντικειμένου η απαίτηση που αφορά τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών, δεδομένου ότι καμία ουσία δεν έχει τις ίδιες ακριβώς τεχνικές ιδιότητες με κάποια άλλη.

2. Εκτίμηση του πρώτου λόγου αναιρέσεως

α) Επί του παραδεκτού

49. Πρώτον, το Βασίλειο της Δανίας και το Κοινοβούλιο αμφισβητούν κατ' ουσίαν το παραδεκτό του πρώτου λόγου αναιρέσεως, διότι αυτός σχετίζεται με την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων βάσει των οποίων το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει δεόντως τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Ελλείπει ισχυρισμών περί παραμορφώσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, η εν λόγω εκτίμηση δεν υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης.

50. Κατά την άποψή μου, η εν λόγω ένσταση απαραδέκτου δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε όσον αφορά τον εφαρμοστέο βαθμό αποδείξεως για τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH αφορά το αν το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε προσήκον νομικό κριτήριο κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, πράγμα το οποίο συνιστά νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως²¹. Επιπλέον, το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε ορθώς να αποφανθεί, βάσει των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίσθηκαν ενώπιόν του, ότι η Επιτροπή έσφαλε ως προς την εκτίμησή της περί της μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, πράγμα για το οποίο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει έλεγχο στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως²².

²¹ Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2011, Solvay κατά Επιτροπής (C-109/10 Ρ, ΕΥ:C:2011:686, σκέψη 51), και της 25ης Οκτωβρίου 2011, Solvay κατά Επιτροπής (C-110/10 Ρ, ΕΥ:C:2011:687, σκέψη 46)· βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ν. Jääskinen στην υπόθεση Δανία κατά Επιτροπής (C-417/12 Ρ, ΕΥ:C:2014:286, σημείο 55).

²² Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Επιτροπή κατά Ισπανίας κ.λπ. (C-128/16 Ρ, ΕΥ:C:2018:591, σκέψη 31).

51. Δεύτερον, το Βασίλειο της Σουηδίας αμφισβητεί το παραδεκτό του πρώτου λόγου αναιρέσεως που αφορά την εφαρμογή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, για τον λόγο ότι πρόκειται περί νέου επιχειρήματος το οποίο δεν προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξετασθεί από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης.

52. Κατά την άποψή μου, ούτε αυτή η ένσταση απαραδέκτου μπορεί να ευδοκιμήσει. Κατά πάγια νομολογία, ο αναιρεσείων μπορεί να ασκήσει παραδεκτώως αίτηση αναιρέσεως προβάλλοντας λόγους αντλούμενους από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση οι οποίοι αποσκοπούν στην αμφισβήτηση της νομικής βασιμότητάς της²³, όπως εν προκειμένω. Με το επιχειρήμα της περί εφαρμογής μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, η Επιτροπή σκοπεύει να αποδείξει ότι, για τον λόγο αυτόν, δεν υπήρχαν σημαντικές αβεβαιότητες όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών και ότι πραγματοποίησε προσήκουσα εκτίμηση της εν λόγω απαιτήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Κατά συνέπεια, το εν λόγω επιχειρήμα σκοπεύει στην αμφισβήτηση της νομικής βασιμότητας της εφαρμογής από το Γενικό Δικαστήριο της εν λόγω διατάξεως στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, το εν λόγω επιχειρήμα είχε προβληθεί από την Επιτροπή με τις γραπτές της παρατηρήσεις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά ιδίως το δεύτερο σκέλος του προβληθέντος από το Βασίλειο της Σουηδίας πρώτου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αποτέλεσε τη βάση για την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως από το Γενικό Δικαστήριο.

53. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

β) Επί της ουσίας

54. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον επέβαλε μη εφικτό βαθμό αποδείξεως στο πλαίσιο του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, απαιτώντας από τον αιτούντα την άδεια και από την Επιτροπή να εξαλείψουν κάθε σημαντική αβεβαιότητα περί μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών. Συναφώς, υποστηρίζει ότι, βάσει της εκ μέρους της εφαρμογής μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, δεν υπήρχαν σημαντικές αβεβαιότητες στην εκτίμησή της περί των κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά τον χρόνο λήψεως της επίμαχης αποφάσεως.

55. Κατά την άποψή μου, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

56. Φρονώ ότι η ερμηνεία των σκέψεων 79, 81, 85, 86, 90 και 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως από την Επιτροπή δεν είναι πειστική. Οι εν λόγω σκέψεις πρέπει να ερμηνευθούν στο πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως φαίνεται να στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

57. Πρώτον, είναι σαφές ότι, στις σκέψεις 79, 81, 85, 86, 90 και 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό ιδίως με τις σκέψεις 77, 78, 84 και 87 έως 98 της ίδιας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν επέβαλε τον αποκλεισμό κάθε επιστημονικής αβεβαιότητας εκ μέρους του αιτούντος την άδεια ή της Επιτροπής. Αντιθέτως, στις εν λόγω σκέψεις, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε, κατά τη γνώμη μου, εύλογο βαθμό αποδείξεως συνιστάμενο στο ότι η Επιτροπή πρέπει να εκπληρώσει την υποχρέωσή της να αποδείξει, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες

²³ Βλ., επί παραδείγματι, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Τσεχική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (C-4/17 P, EU:C:2018:678, σκέψη 24).

που προσκομίζονται κατά τη διαδικασία της αδειοδότησεως, τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν έλεγξε σημαντικό αριθμό πληροφοριών πριν χορηγήσει την άδεια, προκειμένου να είναι σε θέση να αποφανθεί είτε ότι όντως δεν υπήρχαν εναλλακτικές επιλογές για όλες τις ζητούμενες χρήσεις είτε ότι οι αβεβαιότητες που εξακολουθούσαν να υπάρχουν ήταν «αμελητέες».

58. Συναφώς, όπως προκύπτει από τη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι ο αιτών την άδεια φέρει τον κίνδυνο της τυχόν αδυναμίας διαπιστώσεως της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών, και ότι κατά συνέπεια, εφόσον εξακολουθούν να υπάρχουν αβεβαιότητες, δεν πρέπει να του χορηγείται άδεια, απορρέει από το γράμμα του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 69 του εν λόγω κανονισμού, σύμφωνα με τα οποία ο αιτών την άδεια φέρει, συναφώς, το βάρος αποδείξεως και, κατ' επέκταση, τον κίνδυνο στις περιπτώσεις που δεν αποδεικνύεται ότι πληρούνται η εν λόγω απαίτηση.

59. Ομοίως, όπως επισήμανε το Βασίλειο της Σουηδίας, η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να εκδώσει απόφαση χορηγήσεως άδειας στηριζόμενη σε απλές υποθέσεις δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι της επιβάλλει μη εφικτό βαθμό αποδείξεως. Από την ανωτέρω διαπίστωση προκύπτει ότι, όταν υπάρχουν μόνον υποθέσεις σχετικά με τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών, δεν αποδεικνύεται ότι πληρούνται η εν λόγω απαίτηση, ενώ, αν η Επιτροπή διαθέτει πληροφορίες που στηρίζουν τον ισχυρισμό ότι υφίστανται κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές, η εν λόγω απαίτηση πληρούται.

60. Επισημαίνεται, επίσης, ότι, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τη σκέψη 84 αυτής, το Γενικό Δικαστήριο, ορθώς κατά την άποψή μου, έκρινε ότι, αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει ο αιτών την άδεια στο πλαίσιο της αναλύσεως εναλλακτικών επιλογών αντικρούονται από στοιχεία τα οποία προσκομίζουν τρίτοι ή τα κράτη μέλη, η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει διεξοδικότερα αν πληρούνται η απαίτηση περί μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών και, εφόσον μετά την εν λόγω εξέταση εξακολουθούν να υπάρχουν αβεβαιότητες, η απαίτηση αυτή δεν πληρούται και η Επιτροπή δεν δικαιούται να χορηγήσει άδεια.

61. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν είχε ολοκληρώσει δεόντως τον έλεγχό της περί μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών και ότι, ελλείπει διεξοδικότερης εξετάσεως της εν λόγω απαιτήσεως, η άδεια δεν μπορούσε να χορηγηθεί. Είναι σαφές ότι η κρίση αυτή βασίστηκε σε διάφορους λόγους, οι οποίοι εκτίθενται στις σκέψεις 87 έως 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

62. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 88 και 89 αυτής, ότι οι πληροφορίες που προσκομίσθηκαν από έναν ενδιαφερόμενο έθεταν εν αμφιβόλω τον ισχυρισμό του αιτούντος που περιλαμβανόταν στην εκ μέρους του ανάλυση των εναλλακτικών επιλογών ότι οι επίμαχες ουσίες χαρακτηρίζονταν από υψηλή τεχνική επίδοση την οποία καμία από τις εναλλακτικές επιλογές δεν μπορούσε να επιτύχει.

63. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε το επιχείρημα της Επιτροπής ότι είχε διενεργήσει συμπληρωματικές αναλύσεις σχετικά με τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών, για τον λόγο ότι οι εν λόγω

αναλύσεις συνίσταντο σε πρόσθετες πληροφορίες που παρέσχε ο αιτών οι οποίες δεν προσέφεραν την παραμικρή διευκρίνιση σχετικά με τις χρήσεις για τις οποίες δεν υπήρχαν εναλλακτικές επιλογές.

64. Υπό τις συνθήκες αυτές, τα επιχειρήματα της Επιτροπής τα οποία αφορούν την εκ μέρους της εφαρμογή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών δεν είναι πειστικά, καθώς το Γενικό Δικαστήριο δεν τοποθετήθηκε επί του ζητήματος στις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που αμφισβητούνται από την Επιτροπή. Ανεξαρτήτως της εφαρμογής από την Επιτροπή του εν λόγω ορίου, τα συναφή επιχειρήματα δεν θεμελιώνουν τον ισχυρισμό ότι το Γενικό Δικαστήριο επέβαλε μη εφικτό βαθμό αποδείξεως στο πλαίσιο του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 86, 90 και 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, ορθώς κατά τη γνώμη μου, έκρινε, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες σχετικά με την τεχνική σκοπιμότητα των επίμαχων ουσιών, ότι υπήρχαν σαφή αποδεικτικά στοιχεία ότι η εκτίμηση της Επιτροπής περί της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών δεν είχε ολοκληρωθεί και ότι η Επιτροπή δεν είχε εξηγήσει επαρκώς τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ακατάλληλες τις εναλλακτικές επιλογές.

65. Κατά συνέπεια, προτείνω να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως ως αβάσιμος.

B. Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως (σχετικά με το μηδενικό όριο όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών)

1. Συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων των διαδίκων

66. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη γενικώς από τον ΕΧΑ, διατείνεται, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 86, 90 και 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον δεν έλαβε υπόψη τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να θέτει κατώτατο όριο όσον αφορά την τεχνική και την οικονομική σκοπιμότητα κατά την αξιολόγηση των εναλλακτικών επιλογών βάσει του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έχει την άποψη ότι το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένο κριτήριο δικαστικού ελέγχου και υποκατέστησε την Επιτροπή καθόσον προέβη το ίδιο στη στάθμιση των κρίσιμων κοινωνικών, οικονομικών και τεχνικών πτυχών.

67. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επίμαχη απόφαση βασίζεται στο ότι αυτή εφάρμοσε μηδενικό όριο όσον αφορά την απώλεια τεχνικής επίδοσης και στο ότι καμία από τις εναλλακτικές επιλογές δεν ανταποκρινόταν στο εν λόγω όριο. Κατά την άποψή της, η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου αφενός δεν έλαβε υπόψη και αφετέρου δεν διαχώρισε τα ανωτέρω δύο στοιχεία. Κατά την Επιτροπή, η ίδια δεν έσφαλε θέτοντας μηδενικό όριο και εν συνεχεία εκτιμώντας τις εναλλακτικές επιλογές με γνώμονα το όριο αυτό, καθόσον είναι αδύνατον να εκτιμηθεί η τεχνική σκοπιμότητα μιας εναλλακτικής επιλογής χωρίς να καθορισθεί το επίπεδο απώλειας επιδόσεως που μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεκτό, πράγμα το οποίο ισχύει ομοίως και για την οικονομική σκοπιμότητα. Η απόφαση αυτή εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής, στο πλαίσιο της οποίας οφείλει να πραγματοποιήσει στάθμιση διαφόρων παραγόντων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή προβάλλει ότι η εκ μέρους της εκτίμηση των εναλλακτικών επιλογών εμπίπτει στον δικαστικό έλεγχο που αφορά την ύπαρξη πρόδηλου σφάλματος, όπως το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε στην απόφασή του της 4ης Απριλίου 2019, ClientEarth κατά Επιτροπής (T-108/17, EU:T:2019:215), την οποία όμως δεν εφάρμοσε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

68. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας, διατείνεται ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος για δύο λόγους. Πρώτον, οι επικρινόμενες διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου αφορούν πραγματικό ζήτημα. Δεύτερον, η εφαρμογή από την Επιτροπή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών δεν προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, συνιστά νέο επιχείρημα, του οποίου η επίκληση δεν είναι δυνατή κατ' αναιρέση.

69. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας, τη Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Κοινοβούλιο, διατείνεται περαιτέρω ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

70. Πρώτον, το Βασίλειο της Σουηδίας και το Κοινοβούλιο υποστηρίζουν ότι η προσέγγιση μηδενικού ορίου που ακολούθησε η Επιτροπή δεν προκύπτει από την επίμαχη απόφαση και, επιπλέον, η Επιτροπή δεν προέβαλε το εν λόγω επιχείρημα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, το Βασίλειο της Σουηδίας προβάλλει ότι δεν υφίστανται αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν συνεκτίμησε το εν λόγω ζήτημα ή ότι δεν έλαβε υπόψη τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής. Το Κοινοβούλιο προβάλλει ότι, μολονότι το εν λόγω επιχείρημα συνιστά μια καθαρά «αναδρομική εκ νέου ερμηνεία», δεν ασκεί, εν πάση περιπτώσει, επιρροή το αν η Επιτροπή καθόρισε ένα τέτοιο όριο, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο στήριξε τις διαπιστώσεις του επί του γεγονότος ότι η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να αποδείξει κατηγορηματικά τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών, και παραδέχεται στην επίμαχη απόφαση ότι δεν είναι σαφές αν υφίστανται εναλλακτικές επιλογές που να πληρούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί.

71. Δεύτερον, το Βασίλειο της Σουηδίας, όπως και το Βασίλειο της Δανίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Κοινοβούλιο, ισχυρίζεται ότι η προσέγγιση μηδενικού ορίου που ακολούθησε η Επιτροπή αντιβαίνει στον κανονισμό REACH. Το Βασίλειο της Σουηδίας υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ορθώς ότι οι εναλλακτικές επιλογές πρέπει να εκτιμώνται συγκεκριμένα από την άποψη της προβλεπόμενης χρήσης τους και, ως εκ τούτου, η Επιτροπή, θέτοντας κατώτατο όριο όσον αφορά την απώλεια επιδόσεως χωρίς να λαμβάνει υπόψη τη λειτουργία για την οποία είναι αναγκαία η ως άνω επίδοση ως προς την προβλεπόμενη χρήση, δεν συμμορφώθηκε με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Το Βασίλειο της Δανίας και το Κοινοβούλιο τονίζουν ότι η εν λόγω προσέγγιση δεν συνάδει με το γράμμα και τους σκοπούς του κανονισμού REACH και ενδέχεται να καταστήσει την απαίτηση που αφορά τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών κενή περιεχομένου, καθόσον περιορίζει την υποκατάσταση που βασίζεται σε εναλλακτικές επιλογές με χαρακτηριστικά ισοδύναμα με εκείνα της επίμαχης ουσίας. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί επίσης ότι η τεχνική επίδοση πρέπει να εκτιμάται χωριστά για την κάθε χρήση και ότι η προσέγγιση της Επιτροπής οδηγεί στο να καθίσταται ιδιαιτέρως ευχερής η χορήγηση άδειας σε ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία, γεγονός το οποίο υπονομεύει το σύστημα αδειοδοτήσεως.

2. Εκτίμηση του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

α) Επί του παραδεκτού

72. Πρώτον, το Βασίλειο της Σουηδίας, όπως και το Βασίλειο της Δανίας, κατ' ουσίαν αμφισβητεί το παραδεκτό του δεύτερου λόγου αναιρέσεως για τον λόγο ότι αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, βάσει των οποίων το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει δεόντως τη μη

διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών, οι οποίες, ελλείψει ισχυρισμών ότι τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία έχουν παραμορφωθεί, δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο αναιρετικής διαδικασίας.

73. Η ανωτέρω ένσταση απαραδέκτου δεν με βρίσκει σύμφωνο. Όπως υποστήριξα στο σημείο 50 των παρουσών προτάσεων, το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να συμπεράνει ορθώς βάσει των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων που είχαν προσκομισθεί ενώπιόν του ότι η Επιτροπή έσφαλε στην εκτίμησή της περί μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, τον οποίο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εξετάσει στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

74. Δεύτερον, το Βασίλειο της Σουηδίας, όπως και το Βασίλειο της Δανίας, αμφισβητεί το παραδεκτό του δεύτερου λόγου αναιρέσεως για τον λόγο ότι οι ισχυρισμοί της Επιτροπής σχετικά με την εκ μέρους της εφαρμογή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών αποτελεί νέο επιχείρημα, το οποίο δεν είχε προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εκτιμηθεί από το Δικαστήριο στο πλαίσιο αναιρετικής δίκης.

75. Ούτε η ανωτέρω ένσταση απαραδέκτου με βρίσκει σύμφωνο. Βάσει της αναλύσεως που παρατίθεται στο σημείο 52 των παρουσών προτάσεων, το επιχείρημα της Επιτροπής σχετικά με την εκ μέρους της εφαρμογή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών θα πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτό σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, εφόσον σκοπεί στην αμφισβήτηση της νομικής βασιμότητας των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου ότι η Επιτροπή δεν πραγματοποίησε δέουσα εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών, κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, και στηρίζεται σε επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

76. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

β) Επί της ουσίας

77. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας εσφαλμένα τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να θέτει το κατώτατο όριο όσον αφορά την τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH και τον βαθμό του δικαστικού ελέγχου επί των αποφάσεών της που λαμβάνονται βάσει της εν λόγω διατάξεως.

78. Όπως επισημαίνεται στο σημείο 61 των παρουσών προτάσεων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει δεόντως τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Η εν λόγω κρίση στηρίχθηκε σε διάφορους λόγους, οι οποίοι εκτίθενται στις σκέψεις 87 έως 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

79. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε, στη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν από έναν ενδιαφερόμενο προέκυπτε ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, υπήρχαν διαθέσιμες εναλλακτικές επιλογές στην αγορά της Ένωσης για όλες τις περιλαμβανόμενες στην αίτηση αδειοδοτήσεως χρήσεις.

80. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 12 της επίμαχης αποφάσεως προέκυπτε ότι η Επιτροπή εξακολουθούσε να έχει αμφιβολίες όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα τεχνικώς σκόπιμων εναλλακτικών επιλογών για όλες τις καλυπτόμενες από την αίτηση αδειοδοτήσεως χρήσεις.

81. Κατά την άποψή μου, δεν προκύπτει ότι οι ανωτέρω κρίσεις ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο.

82. Πρώτον, παρατηρώ ότι ο καθορισμός από την Επιτροπή κατώτατου ορίου όσον αφορά την τεχνική και την οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών δεν μνημονεύεται στην επίμαχη απόφαση ή στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ούτε στη συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων της Επιτροπής στις σκέψεις 51 έως 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ούτε στις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου. Πράγματι, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν τοποθετείται γενικώς επί της διακριτικής ευχέρειας της Επιτροπής να εκτιμά την τεχνική ή την οικονομική σκοπιμότητα εναλλακτικών επιλογών. Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε το Βασίλειο της Σουηδίας και το Κοινοβούλιο, δεν υφίστανται αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη μη συνεκτιμώντας το μηδενικό όριο για την τεχνική επίδοση στην επίμαχη απόφαση ή μη λαμβάνοντας υπόψη τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτει η Επιτροπή προκειμένου να θέτει κατώτατα όρια όσον αφορά την τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών.

83. Επιπλέον, φρονώ ότι δεν είναι επιλήψιμη η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου, στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά τις αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 12 της επίμαχης αποφάσεως. Όπως προκύπτει από τα σημεία 24 και 25 των παρουσών προτάσεων, στις αιτιολογικές σκέψεις 8, 9 και 12 της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι «είναι δυσχερής η πλήρης απόδειξη της μη διαθεσιμότητας τεχνικώς σκόπιμων εναλλακτικών επιλογών για όλες» τις καλυπτόμενες από την αίτηση χρήσεις. Ως εκ τούτου, η διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου απορρέει από το γράμμα των εν λόγω αιτιολογικών σκέψεων. Οι ισχυρισμοί της Επιτροπής ότι εφάρμοσε μηδενικό όριο όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα και ότι έκρινε ότι δεν υπήρχαν εναλλακτικές επιλογές που να ανταποκρίνονται στο όριο αυτό δεν αναιρούν την ανωτέρω εκτίμηση.

84. Τούτων δοθέντων, εφόσον η Επιτροπή προβάλλει ότι η επίμαχη απόφαση στηρίζεται στην εφαρμογή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, τούτο εγείρει το ερώτημα αν η εν λόγω προσέγγιση είναι συμβατή με τον κανονισμό REACH. Απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι, η προσέγγιση αυτή έχει την έννοια ότι μια κατάλληλη εναλλακτική επιλογή είναι τεχνικώς σκόπιμη μόνον εφόσον παρέχει, για τις προβλεπόμενες χρήσεις, την ίδια τεχνική επίδοση με τις επίμαχες ουσίες. Επί της βάσεως αυτής, φρονώ ότι, όπως επισήμαναν το Βασίλειο της Δανίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας και το Κοινοβούλιο, υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις, υπό το πρίσμα του γράμματος και των σκοπών του κανονισμού REACH, ότι η εν λόγω προσέγγιση δεν συνάδει με το σύστημα αδειοδοτήσεως που θεσπίζει ο κανονισμός αυτός. Επίσης, η εν λόγω προσέγγιση δεν συνάδει με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

85. Επισημαίνεται συναφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 70 έως 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εξέθεσε την ερμηνεία του σχετικά με την έννοια της κατάλληλης εναλλακτικής επιλογής στο πλαίσιο του κανονισμού REACH. Ιδίως, σημείωσε ότι, σύμφωνα με έγγραφο οδηγιών που εξέδωσε ο ECHA, η εναλλακτική επιλογή έχει την έννοια μιας πιθανής αντικαταστάσεως της επίμαχης ουσίας, η οποία πρέπει να είναι σε θέση να αντικαταστήσει τη λειτουργία της εν λόγω ουσίας. Κατά την άποψή του, ως κατάλληλη εναλλακτική επιλογή νοείται εκείνη η οποία είναι όχι μόνον ασφαλέστερη, αλλά και

«οικονομικώς και τεχνικώς βιώσιμη», κατά την έννοια του άρθρου 55 του κανονισμού REACH. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, η εν λόγω φράση έχει την έννοια ότι οι κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές δεν περιορίζονται στην ύπαρξη εναλλακτικών ουσιών ή τεχνολογιών *in abstracto* ή υπό εργαστηριακές συνθήκες ή μόνον υπό εξαιρετικές συνθήκες, αλλά η σχετική ανάλυση πρέπει να πραγματοποιείται υπό το πρίσμα των δυνατοτήτων παραγωγής των ουσιών αυτών και της σκοπιμότητας των εν λόγω τεχνολογιών, καθώς και σε σχέση με τις νομικές και πραγματικές συνθήκες της θέσεώς τους σε κυκλοφορία.

86. Το Γενικό Δικαστήριο σημείωσε, περαιτέρω, ότι η ανάλυση των κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών περιλαμβάνει, επίσης, ένα υποκειμενικό κριτήριο, το οποίο αφορά το αν οι εναλλακτικές επιλογές είναι τεχνικώς και οικονομικώς σκόπιμες «για τον αιτούντα» την άδεια, όπως προβλέπει το άρθρο 60, παράγραφος 5, στοιχείο β', του κανονισμού REACH, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι, αν μια εναλλακτική επιλογή είναι διαθέσιμη γενικώς, αλλά όχι ακόμη για κάποιον αιτούντα, εξακολουθεί να υπάρχει δυνατότητα χορηγήσεως άδειας, αν ο εν λόγω αιτών υποβάλει σχέδιο υποκαταστάσεως, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό, για τη μελλοντική αντικατάσταση της ουσίας με την εναλλακτική επιλογή.

87. Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η απαίτηση που αφορά τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH συνεπάγεται συγκεκριμένη εκτίμηση, στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικά και υποκειμενικά κριτήρια, όσον αφορά την ικανότητα των εναλλακτικών επιλογών να αντικαταστήσουν τη λειτουργία που επιτελεί η ουσία που προκαλεί πολύ μεγάλη ανησυχία σε σχέση με τις σκοπούμενες από τον αιτούντα την άδεια χρήσεις.

88. Επισημαίνεται επίσης ότι, μολονότι ο κανονισμός REACH δεν περιλαμβάνει ορισμούς σχετικά με τις έννοιες της κατάλληλης εναλλακτικής επιλογής ή της τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας, εντούτοις, από το γράμμα του εν λόγω κανονισμού, ήτοι από το ότι οι εναλλακτικές επιλογές για τους σκοπούς του άρθρου 60, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού αυτού πρέπει να είναι «κατάλληλες» και «σκόπιμες», μπορεί να συναχθεί ότι αυτές πρέπει να είναι σε θέση, βάσει εύλογης εκτιμήσεως κόστους, διαθεσιμότητας και δραστηριότητας, να επιτελέσουν τη λειτουργία της οικείας ουσίας²⁴. Τούτο ενισχύεται ιδίως από το άρθρο 60, παράγραφος 4, στοιχείο δ' («τυχόν εναλλακτικών ουσιών ή τεχνολογιών»), και παράγραφος 5 («όλες οι σχετικές πτυχές»), του κανονισμού REACH, το οποίο προκρίνει μια ευρεία έννοια της κατάλληλης εναλλακτικής επιλογής, η οποία μπορεί να είναι σε θέση να αντικαταστήσει την ουσία, και δεν περιορίζεται μόνο στα απολύτως ακριβή («έτοιμα») υποκατάστατα. Τούτο αποτυπώθηκε και στα έγγραφα οδηγιών του ECHA, τα οποία τονίζουν ότι η τεχνική σκοπιμότητα μιας εναλλακτικής επιλογής βασίζεται στην εναλλακτική επιτέλεση ή την αντικατάσταση από την εναλλακτική επιλογή της λειτουργίας την οποία επιτελεί η εν λόγω ουσία, ενώ η οικονομική σκοπιμότητα επικεντρώνεται στις μεταβολές των δαπανών και εσόδων του αιτούντος την άδεια που οφείλονται στη μετάβαση στην εναλλακτική επιλογή²⁵.

89. Επιπλέον, κατά την εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ άλλων, ο σκοπός που επιδιώκεται από τον κανονισμό REACH, ήτοι η εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, σε συνδυασμό με τον

²⁴ Βλ., συναφώς, πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) (για τους έμμονους οργανικούς ρύπους), COM(2003) 644 τελικό, της 29ης Οκτωβρίου 2003, αιτιολογική έκθεση, σχέδιο άρθρου 57, δεύτερη παράγραφος.

²⁵ Βλ., επί παραδείγματι, ECHA, «Οδηγός για τη σύνταξη αίτησης αδειοδότησης» (ΕΕ 2011, C 28, σ. 1), ιδίως σημεία 3.6 και 3.8. Βλ., επίσης, πιο πρόσφατα, ECHA, «How to apply for authorisation», Οκτώβριος 2017, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://echa.europa.eu/>, σημείο 3.3.

ειδικό σκοπό του συστήματος αδειοδοτήσεως, ο οποίος καθορίζεται στο άρθρο 55 του ίδιου κανονισμού, ήτοι την εξασφάλιση ότι οι ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία αντικαθίστανται προοδευτικά από κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές, εφόσον οι τελευταίες είναι οικονομικώς και τεχνικώς βιώσιμες (βλ. σημεία 9 έως 10 των παρουσών προτάσεων).

90. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, φρονώ ότι η εφαρμογή από την Επιτροπή μηδενικού ορίου όσον αφορά την τεχνική σκοπιμότητα των εναλλακτικών επιλογών, όπως περιγράφεται στο σημείο 84 των παρουσών προτάσεων, δεν συνάδει με την ευρεία έννοια των κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών που αποτυπώνεται στον κανονισμό REACH και τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου ότι η εκτίμηση των κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών πρέπει να πραγματοποιείται συγκεκριμένα με γνώμονα τις εκάστοτε περιστάσεις και την ικανότητα της εναλλακτικής επιλογής να επιτελέσει τη λειτουργία της ουσίας για τις ζητούμενες χρήσεις. Με τον καθορισμό κατώτατου ορίου όσον αφορά την απώλεια τεχνικών επιδόσεων, χωρίς να έχει ληφθεί υπόψη η λειτουργία την οποία πρέπει να επιτυγχάνει η ουσία και για την οποία οι επιδόσεις αυτές είναι αναγκαίες στις ζητούμενες χρήσεις, η εν λόγω προσέγγιση παραβλέπει το γεγονός ότι η τεχνική σκοπιμότητα της εναλλακτικής επιλογής πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία που πρέπει να επιτελεσθεί για την σκοπούμενη χρήση και όχι σε σχέση με τις επιδόσεις της ουσίας που προκαλεί πολύ μεγάλη ανησυχία. Κατά συνέπεια, η εν λόγω προσέγγιση ενδέχεται να καθιστά την απαίτηση σχετικά με τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH κενή περιεχομένου, καθόσον περιορίζει σε βαθμό μη επιτρεπτό το φάσμα των πιθανών εναλλακτικών επιλογών.

91. Ως εκ τούτου, η εν λόγω προσέγγιση φαίνεται να προσκρούει στον στόχο του κανονισμού REACH που αφορά την προστασία της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος στον βαθμό που μπορεί να οδηγήσει στη χορήγηση αδειών σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ενδέχεται, στην πραγματικότητα, να διατίθενται κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές. Κατ' επέκταση, υπονομεύει τον, κατά το άρθρο 55 του κανονισμού REACH, σκοπό του συστήματος αδειοδοτήσεως, ήτοι την προοδευτική αντικατάσταση των ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία, δεδομένου ότι μπορεί να οδηγήσει στο να επιτρέπεται η δυνατότητα υποκαταστάσεως μόνον στις εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες αυτή δεν προκαλεί οποιαδήποτε απώλεια δραστηριότητας.

92. Τέλος, κατά τη γνώμη μου, οι αιτιάσεις που αφορούν τον βαθμό του δικαστικού ελέγχου της επίμαχης αποφάσεως δεν είναι πειστικές. Ειδικότερα, φρονώ ότι η παραπομπή της Επιτροπής στην απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 4ης Απριλίου 2019, ClientEarth κατά Επιτροπής (T-108/17, EU:T:2019:215)²⁶, γίνεται αλυσιτελώς. Όπως σημείωσε η Δημοκρατία της Φινλανδίας, οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως διαφέρουν από τις περιστάσεις της εν λόγω αποφάσεως, ιδίως δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση δεν αφορούσε τον έλεγχο από το Γενικό Δικαστήριο αποφάσεως αδειοδοτήσεως βάσει του κανονισμού REACH, αλλά, αντιθέτως, απόφαση της Επιτροπής περί απορρίψεως αιτήσεως διενέργειας εσωτερικής επανεξετάσεως της αποφάσεως αδειοδοτήσεως βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού 1367/2006, ο οποίος εφαρμόζει τις υποχρεώσεις που διαλαμβάνονται στη σύμβαση του Århus²⁷.

93. Επιπλέον, στην εν λόγω απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο έλεγχός του περι υπάρξεως πρόδηλου σφάλματος αφορά εκτίμηση περίπλοκων πραγματικών περιστατικών από θεσμικό όργανο της Ένωσης και ότι, κατά συνέπεια, τα προσκομισθέντα από τον αιτούντα

²⁶ Εκκρεμεί αίτηση αναίρεσεως κατά της εν λόγω αποφάσεως: βλ. υποσημείωση 3 των παρουσών προτάσεων.

²⁷ Κανονισμός (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ 2006, L 264, σ. 13).

αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να επαρκούν για να ανατρέψουν τις σχετικές με τα πραγματικά στοιχεία εκτιμήσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στην πράξη που εξέδωσε το εν λόγω θεσμικό όργανο²⁸. Αντιθέτως, οι επικρινόμενες σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν αφορούν την αξιοπιστία των σχετικών με τα πραγματικά στοιχεία εκτιμήσεων της Επιτροπής ως βάσεως για τη χορήγηση της άδειας, αλλά, αντ' αυτού, αφορούν τη μη συμμόρφωση με την υποχρέωσή της να αποδεικνύει, στο πλαίσιο της εκτίμησής της, τη μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Ομοίως, δεν διακρίνω κανένα έρεισμα όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το Γενικό Δικαστήριο υποκατέστησε την Επιτροπή στην εκτίμηση της διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος αυτού στις εν λόγω σκέψεις.

94. Κατά συνέπεια, προτείνω να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως ως αβάσιμος.

Γ. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως (σχετικά με την εν μέρει αδειοδότηση και τις προϋποθέσεις αδειοδοτήσεως που προβλέπονται στην επίμαχη απόφαση)

1. Συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων των διαδίκων

95. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη γενικώς από τον ΕCHA, προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 86, 97 και 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά την επίμαχη απόφαση. Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε δύο σκέλη.

96. Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη ότι η επίμαχη απόφαση δεν χορήγησε άδεια για όλες τις αναφερόμενες στην αίτηση αδειοδοτήσεως χρήσεις, αλλά, αντιθέτως, αποτελούσε μερική αδειοδότηση για ορισμένες από τις χρήσεις των επίμαχων ουσιών, ως προς τις οποίες οι ιδιότητες της τεχνικής επιδόσεως των εν λόγω ουσιών ήταν αναγκαίες για την προβλεπόμενη χρήση. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η επίμαχη απόφαση δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι απαιτήσεις του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού δεν πληρούνταν όσον αφορά τη μερική αδειοδότηση.

97. Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή αμφισβητεί τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι από ορισμένες προϋποθέσεις που έθεσε η επίμαχη απόφαση προέκυπτε ότι η εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH δεν είχε ολοκληρωθεί. Κατά την άποψή της, είναι δυνατός ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της άδειας με αντικειμενικά κριτήρια και ο προσδιορισμός των επιτρεπόμενων χρήσεων με αναφορά των επιδιωκόμενων λειτουργικών ιδιοτήτων, όπως έγινε στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της επίμαχης αποφάσεως. Κατά την Επιτροπή, οι απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχεία δ' και ε', της εν λόγω αποφάσεως όσον αφορά τις υποχρεώσεις παροχής στοιχείων του κατόχου της άδειας και των μεταγενέστερων αυτού χρηστών σκοπούσαν στη βελτίωση των πληροφοριών που περιέρχονται στον ΕCHA και την Επιτροπή κατά το στάδιο του ελέγχου ή ακόμη και νωρίτερα από αυτό. Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι δεν είχε αναθέσει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών το στηριζόμενο στη διακριτική τους ευχέρεια καθήκον να εκτιμούν τις εναλλακτικές επιλογές σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχείο β', της επίμαχης αποφάσεως. Λαμβάνοντας υπόψη τις

²⁸ Βλ. απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, ClientEarth κατά Επιτροπής (T-108/17, EU:T:2019:215, ιδίως σκέψεις 246, 248, 249 και 259 έως 262).

διατάξεις του κανονισμού REACH που αφορούν τον ρόλο των κρατών μελών στην εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, όπως είναι τα άρθρα 122, 125 και 126 και οι αιτιολογικές σκέψεις 119 έως 121 του εν λόγω κανονισμού, η Επιτροπή φρονεί ότι το να μην επιτρέπεται στα κράτη μέλη να ασκούν καθήκοντα ελέγχου και επαληθεύσεως της συμμορφώσεως στο πλαίσιο της αδειοδοτήσεως συνιστά παράβλεψη της κατανομής αρμοδιοτήτων που προβλέπεται στον εν λόγω κανονισμό και θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον.

98. Το Βασίλειο της Δανίας υποστηρίζει ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος διότι στηρίζεται στην εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου περί των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, η οποία δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο.

99. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας, τη Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Κοινοβούλιο, διατείνεται περαιτέρω ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Κατά την άποψή τους, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ορθώς ότι η Επιτροπή δεν κατέληξε σε συμπέρασμα όσον αφορά τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών, όπως προκύπτει από τις προϋποθέσεις που θέτει η επίμαχη απόφαση, η οποία απαιτεί ο κάτοχος της άδειας και οι μεταγενέστεροι αυτού χρήστες να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών και οι μεταγενέστεροι χρήστες να παύουν να χρησιμοποιούν τις επίμαχες ουσίες όταν διαπιστώνεται η ύπαρξη εναλλακτικής επιλογής. Τονίζουν ότι, μολονότι είναι δυνατός ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής της άδειας με αντικειμενικά κριτήρια, εντούτοις η Επιτροπή δεν μπορεί να διαμορφώνει προϋποθέσεις που αντιπροσωπεύουν τις απαιτήσεις τις οποίες είναι αρμόδια να εξετάζει σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH. Το Βασίλειο της Σουηδίας υποστηρίζει επίσης ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αναθέτει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί βάσει του κανονισμού REACH· οι εν λόγω αρχές έχουν την εξουσία να εκτελούν τις αποφάσεις αδειοδοτήσεως, αλλά δεν δύνανται να λαμβάνουν θέση ως προς το κατά πόσον πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 60, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού.

2. Εκτίμηση του τρίτου λόγου αναιρέσεως

α) Επί του παραδεκτού

100. Το Βασίλειο της Δανίας κατ' ουσίαν αμφισβητεί το παραδεκτό του τρίτου λόγου αναιρέσεως, για τον λόγο ότι αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, βάσει της οποίας αυτό έκρινε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει προσηκόντως τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών κατά το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, πράγμα το οποίο δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο.

101. Κατά την άποψή μου, η εν λόγω ένσταση απαραδέκτου δεν μπορεί να ευδοκιμήσει. Όπως επισημαίνεται στα σημεία 50 και 73 των παρουσών προτάσεων, το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να συναγάγει ορθώς βάσει των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων που είχε στη διάθεσή του ότι η Επιτροπή έσφαλε στην εκτίμησή της περί της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, τον οποίο το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να εξετάζει κατ' αναίρεση.

102. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

β) Επί της ουσίας

103. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εφαρμόζοντας εσφαλμένα το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH στην επίμαχη απόφαση. Στο πρώτο σκέλος του λόγου αυτού, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένα ότι η Επιτροπή είχε χορηγήσει άδεια για όλες τις αναγραφόμενες στην αίτηση αδειοδοτήσεως χρήσεις, ενώ αυτή είχε χορηγήσει μερική μόνον άδεια. Στο δεύτερο σκέλος του λόγου αυτού, η Επιτροπή επικρίνει τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου ότι ορισμένες από τις προϋποθέσεις που περιέχονται στην επίμαχη απόφαση αποδείκνυαν ότι η Επιτροπή είχε χορηγήσει την άδεια πριν διενεργήσει επαρκή εξέταση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών.

104. Επισημαίνω εξαρχής ότι, κατά τη γνώμη μου, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως δεν είναι βάσιμο. Σε αντίθεση με όσα προβάλλει η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 54 έως 56 αυτής, ότι η επίμαχη απόφαση δεν χορήγησε άδεια ως προς όλες τις ζητούμενες χρήσεις, αλλά «[αφορούσε] μόνο τις περιπτώσεις κατά τις οποίες» ήταν αναγκαίες οι επιδόσεις των επίμαχων ουσιών.

105. Εντούτοις, είναι αληθές ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή στο πρώτο και το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 97 και 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι προϋποθέσεις από τις οποίες η Επιτροπή εξάρτησε την άδεια ενίσχυαν τη διαπίστωσή του, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει δεόντως τη μη διαθεσιμότητα εναλλακτικών επιλογών κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως.

106. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προϋπόθεση που ετίθετο στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της επίμαχης αποφάσεως, κατά την οποία η Επιτροπή περιόριζε την άδεια μόνον στις περιπτώσεις στις οποίες ήταν όντως αναγκαίες οι επιδόσεις των μειγμάτων ουσιών που περιέχουν τις επίμαχες ουσίες, ισοδυναμούσε με δήλωση ότι ο μεταγενέστερος χρήστης, κάθε φορά που διαπίστωνε την ύπαρξη εναλλακτικής επιλογής, έπρεπε να παύει να χρησιμοποιεί τις επίμαχες ουσίες. Το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε ότι η εν λόγω προϋπόθεση αποτελούσε ισχυρή ένδειξη ότι, κατά τον χρόνο λήψεως της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν θεωρούσε ότι είχε ολοκληρωθεί η εξέταση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών.

107. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε περαιτέρω, στη σκέψη 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι διαλαμβανόμενες στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχεία δ' και ε', της επίμαχης αποφάσεως προϋποθέσεις, κατά τις οποίες, αφενός, οι μεταγενέστεροι του κατόχου της άδειας χρήστες έπρεπε να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις κατάλληλες και διαθέσιμες εναλλακτικές επιλογές που δικαιολογούσαν λεπτομερώς την ανάγκη χρήσεως των επίμαχων ουσιών και, αφετέρου, ο κάτοχος της άδειας έπρεπε να υποβάλει έκθεση στην οποία να περιγράφονται επακριβώς οι επιτρεπόμενες χρήσεις βάσει των εναλλακτικών επιλογών που παρέχονταν από τους μεταγενέστερους αυτού χρήστες, αποτελούσαν επίσης στοιχεία τα οποία καταδείκνυαν, μεταξύ άλλων, ότι η εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί.

108. Κατά την άποψή μου οι ανωτέρω κρίσεις ουδόλως ενέχουν πλάνη περί το δίκαιο.

109. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH, η μη διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών επιλογών αποτελεί προαπαιτούμενο για τη χορήγηση άδειας δυνάμει της εν λόγω διατάξεως και, ως εκ τούτου, η εξέταση της απαιτήσεως αυτής πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν από τη λήψη της επίμαχης αποφάσεως. Μολονότι ο κανονισμός REACH γενικώς απαιτεί να καθορίζονται προϋποθέσεις για τις άδειες (βλ. σημείο 13 των παρουσών προτάσεων) και δεν φαίνεται να αποκλείει, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της άδειας με αντικειμενικά κριτήρια, εντούτοις, από το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να θέτει, για τη χορήγηση της άδειας, προϋποθέσεις τις οποίες απαιτείται να εξετάζει σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη. Όπως το Γενικό Δικαστήριο, ορθώς κατά την άποψή μου, έκρινε στις σκέψεις 82 και 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η δυνατότητα χορηγήσεως άδειας υπό όρους δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ειδικώς ως μέσο που παρέχει στην Επιτροπή την ευχέρεια να αφήσει ανοιχτό το ζήτημα της πληρώσεως ή μη των απαιτήσεων του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH ή να καλύψει τυχόν ελλείψεις ή κενά της αξιολογήσεως που τη βάρυνει βάσει της διατάξεως αυτής.

110. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η Επιτροπή δεν δύναται βάσει του άρθρου 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH να εξαρτά τη χορήγηση άδειας από την απαίτηση να μην υφίστανται κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές σε σχέση με μια δεδομένη ουσία, πράγμα το οποίο αποτυπώνεται στην προϋπόθεση που διαλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της επίμαχης αποφάσεως, κατά την οποία η επίδοση πρέπει να είναι τεχνικώς βιώσιμη μόνο με χρήση των επίμαχων ουσιών και η εν λόγω επίδοση πρέπει να είναι αναγκαία για την προβλεπόμενη χρήση (βλ. σημείο 26 των παρουσών προτάσεων). Κατά τη γνώμη μου, η εν λόγω προϋπόθεση κατ' ουσίαν δίνει τη δυνατότητα στον κάτοχο της άδειας και στους μεταγενέστερους αυτού χρήστες να αποφασίζουν οι ίδιοι αν υφίσταται κατάλληλη εναλλακτική επιλογή. Επομένως, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, η εν λόγω προϋπόθεση υποδηλώνει ότι η Επιτροπή δεν είχε ολοκληρώσει την αξιολόγηση που επιβάλλεται από το άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH.

111. Επίσης, συντάσσομαι με την ερμηνεία από το Γενικό Δικαστήριο των προϋποθέσεων που περιέχονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχεία δ' και ε', της επίμαχης αποφάσεως. Το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο δ', της εν λόγω αποφάσεως επιβάλλει ειδικότερα στους μεταγενέστερους χρήστες την υποχρέωση να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα των εναλλακτικών επιλογών και να αιτιολογήσουν την ανάγκη χρήσεως των επίμαχων ουσιών, ενώ το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο ε', της εν λόγω αποφάσεως επιβάλλει στον κάτοχο της άδειας την υποχρέωση να υποβάλει στην Επιτροπή έκθεση επί των πληροφοριών που υπέβαλαν οι μεταγενέστεροι αυτού χρήστες και να περιγράψει λεπτομερέστερα τις επιτρεπόμενες χρήσεις βάσει των εν λόγω πληροφοριών (βλ. σημεία 27 και 28 των παρουσών προτάσεων). Φρονώ ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις ισοδυναμούν κατ' ουσίαν με το να ζητείται από τον κάτοχο της άδειας και τους μεταγενέστερους αυτού χρήστες η παροχή πληροφοριών με σκοπό την εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών για τις χρήσεις των επίμαχων ουσιών κατόπιν της χορηγήσεως άδειας, από την Επιτροπή, για τις εν λόγω χρήσεις. Ως εκ τούτου, κατά τη γνώμη μου, και από την προϋπόθεση αυτή προκύπτει ότι η εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών δεν είχε ολοκληρωθεί.

112. Πρέπει να προστεθεί ότι παρόμοια συμπεράσματα μπορούν να συναχθούν και όσον αφορά το άρθρο 3, στοιχείο β', της επίμαχης αποφάσεως, το οποίο ορίζει ότι, κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας αρχής του οικείου κράτους μέλους, οι μεταγενέστεροι χρήστες του κατόχου της άδειας πρέπει να τεκμηριώσουν τους λόγους για τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της εν λόγω αποφάσεως, καθώς και τους

λόγους για τους οποίους οι παράμετροι των επιδόσεων είναι αναγκαίες για την προβλεπόμενη χρήση (βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων). Κατά τη γνώμη μου, το εν λόγω άρθρο κατ' ουσίαν ορίζει ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους πρέπει να επαληθεύσουν αν οι μεταγενέστεροι χρήστες εκτίμησαν ορθώς ότι δεν υφίστανται κατάλληλες εναλλακτικές επιλογές για τις χρήσεις των επίμαχων ουσιών. Ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί ότι ενισχύει περαιτέρω το συμπέρασμα ότι η εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση της μη διαθεσιμότητας εναλλακτικών επιλογών δεν είχε ολοκληρωθεί. Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα της Επιτροπής, από κανένα σημείο των διατάξεων του κανονισμού REACH που αφορούν τον ρόλο των κρατών μελών στην εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού δεν προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εκτελούν καθήκοντα τα οποία εμπίπτουν στην υποχρέωση της Επιτροπής να πραγματοποιεί την εκτίμηση που προβλέπεται στο άρθρο 60, παράγραφος 4, του κανονισμού REACH.

113. Κατά συνέπεια, προτείνω να απορριφθεί ο τρίτος λόγος αναιρέσεως ως αβάσιμος.

Δ. Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως (σχετικά με τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως)

1. Συνοπτική έκθεση των επιχειρημάτων των διαδίκων

114. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη γενικώς από τον ΕΧΝΑ, διατείνεται ότι το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως, στηρίζεται σε πρόδηλη πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

115. Πρώτον, η Επιτροπή προβάλλει ότι η σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή –η οποία, όπως παραδέχεται η Επιτροπή, περιεχόταν και στις γραπτές παρατηρήσεις της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου– ότι η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση διαθέσεως στην αγορά των επίμαχων ουσιών. Κατά την άποψή της, η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως έχει ως αποτέλεσμα την επαναφορά της νομικής καταστάσεως που ίσχυε πριν από τη λήψη της, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των μεταβατικών κανόνων του άρθρου 56, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού REACH, οι επίμαχες ουσίες δύνανται να εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται και να διατίθενται στην αγορά από τον αιτούντα και τους μεταγενέστερους αυτού χρήστες για τις χρήσεις τις οποίες αφορούσε η αίτηση, μέχρι τη λήψη από την Επιτροπή νέας αποφάσεως επί της αιτήσεως αδειοδοτήσεως.

116. Δεύτερον, η Επιτροπή προβάλλει ότι το άμεσο αποτέλεσμα της ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως δημιουργεί ιδιαίτερος σημαντικό κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου και για το περιβάλλον, δεδομένου ότι οι επίμαχες ουσίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και να διατεθούν στην αγορά χωρίς να εξαρτώνται από τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπονται στην επίμαχη απόφαση. Επομένως, η Επιτροπή προβάλλει ότι, ακόμη και αν απορριφθούν οι υπόλοιποι λόγοι αναιρέσεως, το Δικαστήριο πρέπει να αναιρέσει το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως μέχρι η τελευταία να αντικατασταθεί από νέα απόφαση.

117. Το Βασίλειο της Σουηδίας, υποστηριζόμενο από το Βασίλειο της Δανίας και τη Δημοκρατία της Φινλανδίας, διατείνεται ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

118. Το Βασίλειο της Σουηδίας, όπως και η Δημοκρατία της Φινλανδίας, υποστηρίζει ότι, μολονότι τα αποτελέσματα της ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως είναι διαφορετικά από εκείνα που προέβλεψε το Γενικό Δικαστήριο, η εκ μέρους του απόρριψη του αιτήματος της Επιτροπής είναι βάσιμη, διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως. Τα εν λόγω κράτη μέλη προβάλλουν ιδίως ότι η ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως δεν συνεπάγεται σοβαρές συνέπειες για την DCC Maastricht, δεδομένου ότι η τελευταία μπορεί να εξακολουθήσει να διαθέτει τις επίμαχες ουσίες στην αγορά για τις χρήσεις τις οποίες αφορά η αίτηση μέχρι η Επιτροπή να λάβει νέα απόφαση. Επίσης, δεν δημιουργεί κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον, καθόσον υπάρχουν κανόνες της Ένωσης για την προστασία των εργαζομένων από την έκθεση στις επίμαχες ουσίες²⁹. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν έχει αποδείξει ότι οι ποσότητες ως προς τις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια με την επίμαχη απόφαση είναι χαμηλότερες από εκείνες που διαλαμβάνονται στην αίτηση αδειοδοτήσεως.

119. Το Βασίλειο της Δανίας προβάλλει ότι οι μεταβατικοί κανόνες του άρθρου 56, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού REACH παύουν να ισχύουν όταν η Επιτροπή λάβει την απόφασή της και δεν είναι δυνατή η αναβίωσή τους όταν η εν λόγω απόφαση ακυρωθεί, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον αυτό θα προσέκρουε στον επιδιωκόμενο με τον εν λόγω κανονισμό σκοπό της εξασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Κατά την άποψη του εν λόγω κράτους μέλους, η διάταξη αυτή εισάγει εξαίρεση από τη γενική απαγόρευση της χρήσεως και διαθέσεως στην αγορά ουσιών που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς.

2. Εκτίμηση του τέταρτου λόγου αναιρέσεως

120. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον απέρριψε το αίτημά της περί διατηρήσεως σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο την αναίρεση του δεύτερου σημείου του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως μέχρι τη λήψη από την Επιτροπή νέας αποφάσεως επί της αιτήσεως αδειοδοτήσεως.

121. Επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο θα πρέπει να αποφανθεί επί του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως μόνον αν απορρίψει τους άλλους λόγους αναιρέσεως και επιβεβαιώσει την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως, όπως προτείνω.

122. Διευκρινίζω ευθύς εξ αρχής ότι ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι βάσιμος. Καταλήγω στο συμπέρασμα αυτό για τους ακόλουθους λόγους.

²⁹ Τα εν λόγω κράτη μέλη παραπέμπουν, συναφώς, στην οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (δέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ 1992, L 348, σ. 1), στην οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 1998, για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλομένους σε χημικούς παράγοντες (δέκατη τέταρτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ 1998, L 131, σ. 11), και στην οδηγία 2004/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία (έκτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ 2004, L 158, σ. 50).

123. Πρέπει να υπομνησθεί ότι η ακύρωση πράξεως της Ένωσης γενικώς συνεπάγεται την εξαφάνισή της από την έννομη τάξη της Ένωσης από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ της εν λόγω πράξεως, ήτοι έχει αναδρομικό (*ex tunc*) αποτέλεσμα³⁰. Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, η οποία μνημονεύεται στις σκέψεις 109 έως 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 264, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ παρέχει στα Δικαστήρια της Ένωσης τη δυνατότητα να περιορίζουν τα αναδρομικά αποτελέσματα της ακυρώσεως, προβλέποντας ότι έχουν την ευχέρεια να προσδιορίσουν, εφόσον το κρίνουν αναγκαίο, τα αποτελέσματα της ακυρωθείσας πράξεως που θεωρούνται οριστικά. Η εν λόγω διάταξη έχει ερμηνευθεί, μεταξύ άλλων, υπό την έννοια ότι καθιστά δυνατή, για λόγους ασφάλειας δικαίου, αλλά και προκειμένου να μην υπάρξει υποχώρηση στις πολιτικές της Ένωσης, όπως στους τομείς της δημόσιας υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος, τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων πράξεως της Ένωσης που έχει ακυρωθεί μέχρι να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης³¹.

124. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως με άμεσο αποτέλεσμα μπορούσε να έχει σοβαρές αρνητικές συνέπειες για την DCC Maastricht, καθόσον η τελευταία δεν θα ήταν πλέον σε θέση να διαθέτει τις επίμαχες ουσίες στην αγορά. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο τόνισε ότι η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως στηρίχθηκε σε λόγους που αφορούσαν την ουσιαστική νομιμότητα της εν λόγω αποφάσεως. Επίσης, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η διατήρηση σε ισχύ των έννομων αποτελεσμάτων της εν λόγω αποφάσεως δεν συμβιβάζεται με τον σκοπό του κανονισμού REACH περί διασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Επί της βάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, με το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως.

125. Κατά την άποψή μου, η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

126. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως είχε ως αποτέλεσμα την επαναφορά των μεταβατικών κανόνων του άρθρου 56, παράγραφος 1, στοιχείο δ', σε συνδυασμό με το άρθρο 58, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημείο ii, του κανονισμού REACH, οι οποίοι ορίζουν ότι ένας αιτών μπορεί να εξακολουθεί να διαθέτει την οικεία ουσία στην αγορά για τις ζητούμενες χρήσεις μετά την ημερομηνία λήξεως έως ότου ληφθεί απόφαση σχετικά με την αίτηση αδειοδοτήσεως, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αίτηση υποβλήθηκε μέχρι την τελευταία ημερομηνία αιτήσεως για την ουσία που περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIV του εν λόγω κανονισμού (βλ. σημεία 5, 6 και 12 των παρουσών προτάσεων).

127. Στην υπό κρίση υπόθεση, η DCC Maastricht, εφόσον υπέβαλε την αίτηση αδειοδοτήσεως εντός της ταχθείσας προθεσμίας, επωφελήθηκε από τους εν λόγω μεταβατικούς κανόνες (βλ. σημεία 18, 19 και 23 των παρουσών προτάσεων). Εφόσον η ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως είχε ως αποτέλεσμα να πρέπει η Επιτροπή να επανεξετάσει την αίτηση αδειοδοτήσεως, φρονώ ότι η DCC Maastricht μπορεί και πάλι να επωφεληθεί από τους μεταβατικούς αυτούς κανόνες,

³⁰ Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 26ης Απριλίου 1988, Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής (97/86, 99/86, 193/86 και 215/86, ΕΥ:C:1988:199, σκέψη 30), και της 12ης Φεβρουαρίου 2008, CELF και ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, ΕΥ:C:2008:79, σκέψη 61).

³¹ Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 1999, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-164/97 και C-165/97, ΕΥ:C:1999:99, σκέψεις 22 έως 24), της 16ης Απριλίου 2015, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-317/13 και C-679/13, ΕΥ:C:2015:223, σκέψεις 72 έως 74), και της 13ης Δεκεμβρίου 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles και Ayuntamiento de Madrid κατά Επιτροπής (T-339/16, T-352/16 και T-391/16, ΕΥ:T:2018:927, σκέψη 160). Για εμπειριστατωμένη ανάλυση, βλ., επί παραδείγματι, Rosenkranz, F., «Temporal Effects of CJEU Judgments», σε Riesenhuber, K. (επιμ.), *European Legal Methodology*, Intersentia, 2017, σ. 561-590.

μέχρι να λάβει η Επιτροπή νέα απόφαση επί της εν λόγω αιτήσεως. Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα που προέβαλε το Βασίλειο της Δανίας, από το γράμμα των εν λόγω διατάξεων ουδόλως προκύπτει ότι οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση κατά την οποία η απόφαση περί αδειοδοτήσεως έχει ακυρωθεί.

128. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στη σκέψη 112 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως καθόσον εφάρμοσε εσφαλμένως τους μεταβατικούς κανόνες των άρθρων 56, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και 58, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημείο ii, του κανονισμού REACH.

129. Περαιτέρω, είναι αληθές ότι, κατά την πάγια νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για λόγους που άπτονται της ασφάλειας δικαίου, τα αποτελέσματα πράξεως της Ένωσης που έχει κριθεί άκυρη πρέπει να διατηρηθούν σε ισχύ ιδίως όταν η νομιμότητα της εν λόγω πράξεως δεν αμφισβητείται λόγω του σκοπού ή του περιεχομένου της, αλλά λόγω αναρμοδιότητας του εκδόντος οργάνου ή παραβάσεως ουσιώδους τύπου³². Εντούτοις, από μια προσεκτική ανάγνωση της νομολογίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, μολονότι μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτό το στοιχείο συνιστά κώλυμα ως προς την ευχέρεια του Δικαστηρίου να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα πράξεως της Ένωσης σε κάποιες υποθέσεις³³, σε άλλες υποθέσεις το Δικαστήριο διατήρησε σε ισχύ τα αποτελέσματα πράξεως της Ένωσης η οποία είχε ακυρωθεί για λόγους σχετικούς με την ουσιαστική νομιμότητά της³⁴. Επομένως, από τη μέχρι στιγμής νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το εν λόγω στοιχείο δεν αποτελεί απαίτηση η οποία πρέπει να πληρούται σε όλες τις περιπτώσεις, αλλά, αντιθέτως, εξαρτάται από την εκάστοτε συγκεκριμένη περίπτωση.

130. Κατά τη γνώμη μου, δεν μπορεί να αποκλεισθεί υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως ότι η απόρριψη του αιτήματος της Επιτροπής να διατηρηθούν σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως ενδέχεται να συνεπάγεται κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον. Αντιθέτως προς τα επιχειρήματα τα οποία ανέπτυξαν η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας, η επίμαχη απόφαση προβλέπει προϋποθέσεις και περιορισμούς που, κατ' ουσίαν, θέτουν όρια στη χρήση των επίμαχων ουσιών πέραν εκείνων που απορρέουν από τους μνημονευόμενους στο σημείο 118 των παρουσών προτάσεων κανόνες της Ένωσης για την προστασία των εργαζομένων από την έκθεση στις εν λόγω ουσίες. Σε αυτούς συγκαταλέγονται το ειδικό πρόγραμμα που αφορά τον προσωπικό προστατευτικό εξοπλισμό και την εκπαίδευση των εργαζομένων που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο β', και στην αιτιολογική σκέψη 10, της επίμαχης αποφάσεως, καθώς και τα ετήσια όρια ποσοτήτων σε τόνους, τα οποία διαλαμβάνονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και στην αιτιολογική σκέψη 13 της εν λόγω αποφάσεως, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ποσότητες των επίμαχων ουσιών δεν υπερβαίνουν εκείνες που μνημονεύονται στην αίτηση αδειοδοτήσεως. Επιπλέον, θα καταργούνταν οι περιορισμένες από χρονικής απόψεως περίοδοι αναθεωρήσεως που προβλέπονται στο άρθρο 2 της επίμαχης

³² Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 26ης Νοεμβρίου 2014, Κοινοβούλιο και Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-103/12 και C-165/12, EU:C:2014:2400, σκέψη 90), και της 28ης Ιουλίου 2016, Συμβούλιο κατά Επιτροπής (C-660/13, EU:C:2016:616, σκέψη 51).

³³ Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 1ης Δεκεμβρίου 2015, Κοινοβούλιο και Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-124/13 και C-125/13, EU:C:2015:790, σκέψη 89), και της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (C-113/14, EU:C:2016:635, σκέψη 84).

³⁴ Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, Ισπανία κατά Συμβουλίου (C-310/04, EU:C:2006:521, σκέψεις 138 έως 141, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 135 έως 137), και της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψεις 373 έως 376, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 333 έως 372).

αποφάσεως³⁵. Επομένως, συνολικά, είναι προτιμότερο για την προστασία της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος να διατηρηθούν σε ισχύ τα αποτελέσματα της επίμαχης αποφάσεως.

131. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να αναιρέσει το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και να διατάξει τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της επίμαχης αποφάσεως μέχρι να ληφθεί νέα απόφαση από την Επιτροπή επί της αιτήσεως αδειοδοτήσεως.

VII. Επί των δικαστικών εξόδων

132. Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, ή όταν γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στις αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου. Δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής έχει γίνει δεκτή μόνον όσον αφορά το επικουρικό αίτημα, φαίνεται εύλογο να φέρει η Επιτροπή τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων του Βασιλείου της Σουηδίας, ενώ το Βασίλειο της Σουηδίας πρέπει να φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής.

133. Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στις αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης που παρεμβαίνουν στη δίκη πρέπει να φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους. Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι παρεμβαίνων πρωτοδίκως ο οποίος μετέχει στην ανααιρετική δίκη πρέπει να φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Κατά συνέπεια, το Βασίλειο της Δανίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Κοινοβούλιο και ο ΕCΗΑ πρέπει να φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

VIII. Πρόταση

134. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο:

- να αναιρέσει το δεύτερο σημείο του διατακτικού της αποφάσεως της 7ης Μαρτίου 2019, Σουηδία κατά Επιτροπής (Τ-837/16, ΕΥ:Τ:2019:144)·
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά·
- να ορίσει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων της και να την καταδικάσει στα τέσσερα πέμπτα των δικαστικών εξόδων του Βασιλείου της Σουηδίας·

³⁵ Βλ., συναφώς, διάταξη της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Σουηδίας (C-389/19 Ρ-Ρ, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:C:2019:1007, σκέψεις 77 έως 80).

- να ορίσει ότι το Βασίλειο της Σουηδίας φέρει το ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων του και να το καταδικάσει στο ένα πέμπτο των δικαστικών εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής· και
- να ορίσει ότι το Βασίλειο της Δανίας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.